

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

47

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

BRNO 2006

PD 1520/47.2006

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Petr Škrdl

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

47 (2006)

97220/07

07220/07

Obrázek na obálce
Cover illustration

Pekárna. Kamzík (*Rupicapra rupicapra*). Foto M. Frouz

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

Copyright © 2006 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>

9395458

OLOMOUC (k. ú. Nemilany, okr. Olomouc)

Lidická ulice. VS, KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Na přelomu října a listopadu 2005 bylo v záboru stavby rekonstrukce ulice Lidické identifikováno a prozkoumáno 58 sídlištních objektů a 1 kostrový hrob. Lokalita se nachází na svahu sprašové návěje nad údolní nivou řeky Moravy v nadmořské výšce 213–215 m a můžeme ji identifikovat v mapě M 1 : 10 000, list 24-22-24, v souřadnicích Z s.č.: J s.č. – 348 mm : 241 mm a 350 mm : 236 mm.

V trase záboru bylo prozkoumáno asi 15 sídlištních objektů datovaných do věteřovské, lužické a slezské kultury. Přítomnost žlábků a velkých mazanic s otisky dřev indikuje přítomnost nadzemních domů na lokalitě.

Marek Kalábek

Resumé

Olomouc (Kataster Nemilany, Bez. Olomouc). Lidická Strašc. Ältere Bronzezeit. Die Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (k. ú. Řepčín, okr. Olomouc)

„Horní nivy“. SMK-KLPP. Sídliště. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

V dubnu až červenci 2005 proběhla 2. etapa záchranného archeologického výzkumu polykulturní lokality na stavbě R 3508 (Slavonín – Křelov). Na lokalitě pracovně označené jako „Řepčín 1“ byly dozkoumány 4 ha intenzivně osídlené plochy (z 5 ha) s 960 sídlištními objekty (z celkového počtu 1160) a 53 hroby (z celkového počtu 55) datovanými do eneolitu, střední až mladší doby bronzové, pozdní doby římské, starší a střední doby hradištní a novověku.

Zkoumaná lokalita je situována na svah a návrší mělkého údolíčka s vodotečí otevřeného na východ do údolí řeky Moravy. Prozkoumaná část lokality má nadmořskou výšku 242–251 m a lze ji identifikovat v mapě MZ 1 : 10 000, list 24-22-19, v souřadnicích Z s.č.: J s.č. – 20 mm : 348 mm, 55 mm : 325 mm a 74 mm : 359 mm.

Na lokalitě Řepčín 1 bylo zkoumáno intenzivní osídlení ze střední doby bronzové. Z prozkoumaných objektů můžeme přiřadit tomuto horizontu přibližně 90 % jam. Celý prostor sídliště můžeme rozdělit na dva areály: sídelní s převahou pozůstatků sloupových jam po nadzemních konstrukcích a domech a hospodářskou s převahou zásobních jam a soujámí. Prozatím bylo ve shlucích sloupových jamek a žlábků identifikováno 9 půdorysů domů orientovaných Z-V či SZ-JV. Z nosného pilíře (obj. 779) největší stavby (struktura 09; orientace Z-V; rozměry: 19 × 8 m) pochází drobný terčík zdobený čtyřmi rytými otevřenými „kapkovitými útvary“ uspořádanými do kříže. Ze sídlištních objektů a soujámí pochází i nepočetná kolekce bronzů (dýčky s nýty v týlu, jehlice, šidlo a zlomek čepele srpů). Dno dvou zásobních jam (obj. 409 a 491) byly poseto rozbitými nádobami. Z největšího soujámí (obj. 500) pochází kromě bronzů (dýčka, šidlo, srp) také bohatá kolekce keramiky i nezdobená parohová postranice. K nejzajímavějším objevům na sídlišti patří bezesporu i obdélníková jáma (obj. 993) s vrstvou obilí na dně (ječmen a pšenice) a kruhový žlábek (obj. 361, struktura 03) o průmě-

ru 4,8 m s centrálně umístěnou sloupovou jamkou, kterému můžeme přiřknout kultovní charakter. Ve třech zásobních jamách byly zkoumány části (obj. 651) nebo celé (obj. 446, 632) skelety lidí. Prozkoumané osídlení připomíná svým charakterem nálezy z nedaleké lokality Olomouc-Slavonín „Horní lán“.

Marek Kalábek

Resumé

Olomouc (Kataster Řepčín, Bez. Olomouc). „Horní nivy“. Hügelgräberkultur. Die Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc)

„U statku“. Lužická fáze KLPP. Pohřebiště. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum byl vyvolán výstavbou rychlostní komunikace R 35 – stavba 3508 Křelov – Slavonín, 1. etapa, (úsek 141.5–142.6 km), která se rozkládá na katastrálním území obce Hněvotín a městské části Olomouc-Slavonín. Lokalita se nachází na jihozápadním okraji Olomouce v trase budované rychlostní komunikaci R 35, která bude míjet Olomouc z jižní strany. Identifikace lokality na mapě ZM ČR (M 1 : 10 000), číslo listu 24-22-19, Z : 81 – J : 99; Z : 65 – J : 91; Z : 92 – J : 23; Z : 111 – J : 34. Vzdálenosti jsou uvedeny v milimetrech od západní (Z) a jižní (J) sekční čáry. Výzkumná plocha se nachází v mírně zvlněné krajině, na východním okraji Křelovské pahorkatiny (je součástí Prostějovské pahorkatiny). Podloží je na lokalitě tvořeno sprašovými návějemi kvartérního původu, které místy dosahují značné mocnosti. Terénní část záchranného výzkumu byla zahájena koncem listopadu 2004 a byla ukončena v půlce června roku 2005. Výzkumnou plochu lze rozčlenit na dvě části. První, východní část stoupá směrem od silnice spojující Olomouc a Hněvotín z výšky 258,97 metru až k polní cestě, která se nachází ve výšce 262 metru. Druhá část plochy naopak od polní cesty klesá směrem k západu, kde končí katastrálního území Hněvotína a začíná katastrálního území Olomouc-Neředín, a to ve výšce 258,58 metru. Na této hranici došlo k propojení výzkumu s územím nacházejícím se v trase budované komunikace ležící na katastru Olomouc-Neředín, kde probíhal výzkum již od roku 2004 a byl ukončen v roce 2005.

Celkem bylo prozkoumáno 144 zahloubených objektů, ale archeologický materiál z jejich výplní je ve stadiu laboratorního zpracování. Z tohoto důvodu je možné se pouze obecně vyjádřit k jejich dataci. Předběžně lze říci, že byly zjištěny sídlištní objekty z období eneolitu, lužické fáze KLPP a novověku. Pravděpodobně byla prozkoumána část sídliště z mladší doby bronzové, které se nachází na opačném svahu než pohřebiště z téže doby, tzn. na svahu, který směřuje od polní cesty k západu (k hranicím katastru Hněvotín a Olomouc-Neředín). Největším přínosem tohoto záchranného výzkumu bylo prozkoumání části žárového pohřebiště z období lužické fáze KLPP, které se nacházelo na východním svahu zkoumané plochy. Prozatím bylo zjištěno 82 žárových hrobů s různou mírou poškození (orbou, skrývkou ornice apod.).

Toto číslo nemusí být konečné, neboť při plavení vyplní pěti objektů byly zjištěny zlomky přepálených kostí, které budou (spolu s ostatními nalezenými lidskými ostatky) podrobeny antropologické analýze, a na základě této analýzy je možné, že se počet žárových hrobů zvýší. Na pohřebišti převažovaly pohřby v popelnici, ale vyskytly se i žárové hroby jámové.

Jakub Vrána

Resumé

Olomouc (kataster Slavonín, Bez. Olomouc). „U statku“. Die Lausitzer Urnenfelderkultur. Gräberfeld. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLŠANY U PROSTĚJOVA (okr. Prostějov)

„Zlatníska“. SMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Již dříve registrované středobronzové osídlení polní trati „Zlatníska“ u Olšan na Prostějovsku (podrobná charakteristika lokality – viz. kap. Neolit) zastoupila při výzkumu realizovaném v roce 2005 pouze menší oválná jáma obsahující několik střepů rámcově náležejících střední době bronzové (tj. středodunajské mohylové kultury).

Pavel Fojtík

Resumé

Olšany u Prostějova (Bez. Prostějov). „Zlatníska“. Die mitteldonauländischen Hügelgräberkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OTNICE (okr. Vyškov)

„Pod Vodárnou“. ÚK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při záchranném archeologickém výzkumu na polykulturní lokalitě v Otnicích „Pod Vodárnou“ bylo v roce 2005 prozkoumáno celkem 10 zahloubených archeologických objektů. Větší kolekci keramického materiálu však poskytly pouze 4 objekty, které byly prozkoumány plošně. Nalezené zlomky keramiky v těchto objektech nám dovolují tyto zásobní jámy zařadit do únětické kultury.

Zbývající zahloubené archeologické objekty byly identifikovány a zdokumentovány ve výkopu pro základy rodinného domu. Především se jednalo o běžné pravěké sídlištní jámy přibližně kruhového půdorysu a vakovitého profilu. Jejich materiální náplň bohužel neposkytla žádný průkazný materiál dovolující jejich přesnější chronologické zařazení, nicméně s jistotou pravděpodobnosti by mohly rovněž náležet starší době bronzové.

Marek Lečbych

Resumé

Otnice (bez. Vyškov). „Pod Vodárnou“. Aunjetitzer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OTROKOVICE (okr. Zlín)

„Chmelín“. Starší doba bronzová (?), slezsko – platěnická fáze KLPP. Pohřebiště, sídliště. Záchranný výzkum.

Na trase nově budované komunikace městského obchvatu při překřížení současné hlavní komunikace I/49 mezi Zlínem a Otrokovicemi východním směrem od místní části Otrokovic, Kvítkovic byl v březnu až květnu roku 2004 realizován rozsáhlý záchranný výzkum. Naleziště v prostoru „Chmelína“ je přesně lokalizováno na ZM 1 : 10 000, č.l. 25-31-24, od Z.s.č. 146 a 175 mm (úsek SO 111) a 151 a 153 mm (úsek SO 112 – JV obchvat), od J s.č. 68 a 81 mm (SO 111) a 61 a 65 mm (SO 112). V pořadí čtvrtý časový horizont osídlení v prostoru této lokality představuje nález části kostrového pohřebiště (celkem bylo zachyceno 6 hrobů – H 1–3, H 7–9). Zemřelí byli pohřbeni ve skřené poloze na boku s rozdílnou orientací (muži hlavou k západu, ženy hlavou k východu podle předběžné antropologické analýzy). Pohřby byly bez milodarů, ale na ploše výzkumu byly nalezeny roztroušeně bronzové předměty (pohřby byly značně poškozeny při celkové skrývce zeminy), které by snad mohly být původně součástí pohřební výbavy (jehlice s kulovitou hlavicí, vlasová ozdoba tzv. vrbového listu, spirálovité náramky aj.). Datace pohřebiště je nejistá, ale vzhledem k výše uvedeným okolnostem lze snad uvažovat o jeho zařazení do starší doby bronzové, do období nitranské kultury, jejíž rozsáhlé pohřebiště bylo objeveno u nedalekého Holešova.

V pořadí pátou fázi osídlení na Chmelíně představuje slezsko – platěnická kultura okruhu lužických popelnicových polí (koncentrace nálezů na západní polovině úseku SO 111 a na úseku SO 112 – JV obchvat). Celkem bylo zjištěno přes 70 objektů z tohoto období (obj.č. 593, 604, 615, 625, 637, 652–660, 662–682, 694, 738–743, 779, 783–784, 786–796, 798, 1500, 1604–1606, 1608–609, 1614, 1623–1625, 1627–1636, 1638, 1640). Jednalo se vesměs o typické zásobnicové jámy s konvexními stěnami, některé objekty mohly být snad výrobního charakteru (např. č. 660). Zajímavým nálezem, jedním z prvních v této oblasti jihovýchodní Moravy, byly patrně druhotné pohřby neúplných skeletů lidských jedinců v některých z těchto objektů (obj. č. 607, 615, 637, 652, 674, 676, 680, 784, 1614, 1636, 1653, 1663, 1677), z nichž na téměř všech byly doloženy stopy buď násilných zásahů (např. č. 1636), nebo chyběly některé části těla (např. č. 674), případně byly nalezeny jen izolované fragmenty kosterních pozůstatků, např. spodní končetiny nebo lebky (např. 680, 1663, 1677). Do téže časové periody můžeme zařadit také nález dvou žárových hrobů (H 4–H 5) v západní polovině úseku SO 111.

Jiří Kohoutek

Resumé

Otrokovice (Bez. Zlín). „Chmelín“. Ältere Brnozezeit (?), Die Lausitzer Urnenfelderkultur. Gräberfeld u. Siedlung. Rettungsgrabung.

OTROKOVICE (okr. Zlín)

„Chmelín“, „Nábřeží“. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum vyvolaný stavbou obchvatu Otrokovic bezprostředně navázal na plochy zkoumané v roce 2004 a rozšířil je severním a jižním směrem. Sídlištní objekty z doby bronzové, mezi nimiž převládaly hlavně zásobní jámy kruhového půdorysu, se koncentrovaly především v jiho-